

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší a souvisejících předpisů

Novelizace - 2025



Nedaří se nám prokázat, že by překračovali emisní limity.

CC BY - SA 4.0, 2024, Vlastimil Bílek (-pet-)

Webinář 3.2.2025

Ing. Vlastimil Bílek & ENVI GROUP, s.r.o.

© 2025

Koho se změny nejvíce dotknou?

Z hlediska povolání, funkce, činnosti:

- provozovatelů zdrojů
- podnikových ekologů (poradců)
- úředníků KÚ a inspektorů ČIŽP
- autorizovaných osob
- měřicích skupin
- projektantů zdrojů
- výrobců zařízení
- výrobců biopaliv
- automobilů v nízkoemisních zónách
- MŽP a pověřených osob v působnosti
- zpřístupňování údajů úřady
- dalších institucí
- obyvatel

Z hlediska zařazení zdrojů:

- zdrojů emitujících prach (TZL)
- zdrojů emitujících VOC a pachové látky
- spalování paliv (kotle, KGJ, ...)
- skládky odpadů, kompostárny, ČOV
- zpracování elektroodpadů
- bioplynky, chovy zvířat
- kamenolomy, recyklační linky
- „potravinářské zdroje“ (mlýny, „žrádlo“ ...)
- výroba lihu a bioetanolu
- lakovny, laminátovny apod.
- galvanovny, hydrometalurgie
- kovárny, slévárny
- ČSPH
- výroba halogenovaných organických látek
- skládky materiálů
- „jedenáctkové zdroje“
- a v některých oblastech všech...

Nejdůležitější změny

Z hlediska **povolování zdrojů**:

- **minimální vzdálenosti**
- **sledování provozních parametrů**
- změny v kategorizacích zdrojů (kódy)
- **nové kategorie zdrojů**
- rozptylové studie
- kompenzační opatření
- **stanovování emisních limitů**
- **zpřísnění dalších podmínek (KME, omezení kapacity apod.)**
- **zkušební provoz**
- sčítací pravidla
- smogové situace, PZKO
- náležitosti žádosti o povolení provozu
- **náležitosti povolení provozu**

Z hlediska **provozu zdrojů**:

- **sledování provozních parametrů**
- **kontinuální měření emisí**
- jednorázová měření emisí
- **provoz staveníšť a deponií materiálů**
- **změny v kategoriích zdrojů**
- poplatky za emise znečišťujících látek
- smogové situace
- změny v přestupcích a pokutách
- spalování paliv v „malých“ zdrojích
- *poplatky za emise skleníkových plynů*

Novelizace zákona č. 201/2012 Sb. Přechodná ustanovení

Většina změn má **platnost** ode dne vyhlášení ve Sbírce zákonů.

Odklady účinnosti jsou u některých změn týkajících se:

- sčítacích pravidel
- ohlašování autorizovaného měření emisí
- předávání výsledků jednorázového měření emisí
- předávání výsledků kontinuálního měření emisí
- pokut za přestupky v návaznosti na výše uvedené změny a odklady jejich účinnosti
- nízkoemisních zón
- biopaliv

A, samozřejmě, správní řízení, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti novely zákona, budou standardně dokončena podle dosavadních právních předpisů.

Povolení vydaná podle § 17 odst. 1 písm. d) a § 17 odst. 2 zákona č. 86/2002 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, a rozhodnutí podle § 5 odst. 10 a § 11 odst. 1 písm. h) zákona č. 86/2002 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, jsou-li v souladu s požadavky na obsah povolení provozu podle tohoto zákona, se považují za povolení provozu podle tohoto zákona.

Provozovatel stacionárního zdroje uvedeného v příloze č. 2 k tomuto zákonu, jehož **povolení není v souladu** s požadavky na obsah povolení provozu podle tohoto zákona, **musí požádat o jeho změnu nebo o nové povolení provozu** podle tohoto zákona **do 2 let** ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Do doby rozhodnutí o této žádosti platí povolení a rozhodnutí vydaná podle dosavadních právních předpisů.

Nově „vzniklé“ vyjmenované zdroje musí požádat o povolení provozu do **1 roku**.

Co je nyní třeba udělat?

Stávající, již povolené zdroje v provozu

- Je zapotřebí **zkontrolovat**, zda je povolení provozu pro daný zdroj v souladu s požadavky novelizovaného zákona č. 201/2012 Sb. (a prováděcích předpisů)
- Pokud ne, do 2 let musím požádat o změnu (nové) povolení provozu



Takto tady zamořovat ovzduší nesmíte!
Do roka a do dne musíte snížit emise na polovinu.

CC BY - SA 4.0, 2024, Vlastimil Bílek (-pat-)

Co je nyní třeba udělat?

Povolení nového (změny) zdroje v provozovně

- Nový zdroj nebo stávající zdroj po změně již musí plnit požadavky novelizovaného zákona č. 201/2012 Sb. a prováděcích předpisů (hlídat už od projektu!)
- Povolení provozu musí obsahovat předepsané náležitosti (hlídat!)



Co je nyní třeba zkontrolovat?

Stávající již povolený zdroj v provozovně

- Kontrola definice (vymezení) zdroje
 - „Odkud - kam“, co už ano a co ne
 - Související činnosti
 - „Překryvy“
 - Jde to takto kategorizovat?
 - Mám to takto i v povolení provozu?
- Kontrola kategorizace zdroje
 - Mám správně název zdroje?
 - Mám správně kód zdroje?
 - Nezměnila se definice kódu?
 - Nezměnily se hranice definice?
 - Nezměnily se povinnosti („iXka“)?
 - Mám to takto i v povolení provozu?

Co je nyní třeba zkontrolovat?

Stávající již povolený zdroj v provozovně – povolení provozu:

- Způsob, podmínky a četnost měření emisí
- Pokud jsou zcela shodné s požadavky uvedenými v zákoně a prováděcích předpisech, není je třeba uvádět
- V případě, kdy je zapotřebí provádět měření emisí za specifických podmínek, měly by zde být uvedeny
 - VZT s „letním“ a „zimním“ režimem provozu;
 - „2 v 1“;
 - **KME nad rámec zákona**;
 - atd.
- U rozšíření nebo zpřísnění SEL uvést i podmínky pro měření

Co je nyní třeba zkontrolovat?

Stávající již povolený zdroj v provozovně – povolení provozu:

- **Upuštění od měření emisí**
 - Musí být výslovně uvedeno, včetně způsobu, jestli bude prováděn výpočet nebo se emise nemusí zjišťovat
 - Pokud se musí emise zjišťovat výpočtem, musí být uvedeno jak (= bilance, EF – jaké, jinak)

Co je nyní třeba zkontrolovat?

Stávající již povolený zdroj v provozovně – povolení provozu:

- Průběžné sledování a zaznamenávání provozního parametru
- Vznikla mi tato povinnost?
- Pokud vznikla, je zapotřebí požádat o změnu povolení provozu (při čekání, až mne KÚ vyzve, riskuji krátkou lhůtu a pokutu)
- Jaké jsou požadavky vyhlášky? Tj. pro kterou látku, způsob, četnost, ...
- Jaké jsou požadavky KÚ (ČIŽP)?
- Odpovídá tomu současný stav zařízení?
- Jaké jsou technické možnosti?
- Pokud není reálné provozní parametr předepsaným způsobem sledovat, je třeba navrhnout jiný odpovídající postup
- Následuje žádost o změnu povolení provozu.

Co je nyní třeba zkontrolovat?

Stávající již povolený zdroj v provozovně – povolení provozu:

- Emisní strop
- Provozní řád
- Technické podmínky provozu
- Podmínky provádění činností a provozu souvisejících technologií
- Beze změn.
- Teoreticky beze změn, ale **při nutnosti sledování provozního parametru může vzniknout povinnost upravit tomuto požadavku provozní řád.**
- Beze změn.
- Beze změn.

Co je nyní třeba zkontrolovat?

Stávající již povolený zdroj v provozovně – povolení provozu:

- Zvláštní podmínky provozu pro smogovou situaci
- U stávajícího zdroje, který není veden ve smogovém a regulačním systému, nemusím řešit. Pokud změna nastane (KÚ nově zahrne zdroj mezi regulované zdroje apod.), zahájí KÚ správní řízení o případné změně sám.
- Kompenzační opatření
- U stávajícího zdroje, který nemá stanoveno kompenzační opatření nemusím řešit. Pokud změna nastane (například při zpřísnění podmínek provozu na základě PZKO), zahájí KÚ správní řízení o případné změně sám.

Co je nyní třeba zkontrolovat?

Stávající již povolený zdroj v provozovně – povolení provozu:

- **Stanovení minimální vzdálenosti**
 - Mám zdroj, kterého se stanovení minimální vzdálenosti týká?
 - U **stávající** obytné zástavby se to řešit nebude, ale musím počítat s tím, že mi KÚ může chtít zpřísnit podmínky provozu
 - Vůči **nové** výstavbě bude dobré se „vymezit“, tj. **požádat o změnu povolení provozu**, aby v něm **minimální vzdálenost byla stanovena**.
 - Hlídat územní plány obcí
 - Hlídat si územní plány i tak = vždy („opačná“ RS), aby mi nepostavili věžák vedle nízké kotelny (DA) apod.
 - Modernizace, „expanze“ – viz nový zdroj

Co je nyní třeba zkontrolovat?

Stávající již povolený zdroj v provozovně – povolení provozu:

- Podmínky pro zkušební provoz
 - Pokud zdroj není ve zkušebním provozu, nemusím řešit.
Pokud ano, zvážit, jestli je zapotřebí stanovit zvláštní podmínky provozu pro zkušební provoz (požádat o změnu povolení provozu).
Po skončení zkušebního provozu je zapotřebí provést jeho vyhodnocení.
- Další specifické podmínky provozu
 - Viz § 12 odst. 4 zákona a další.

Co je nyní třeba zkontrolovat?

Stávající již povolený zdroj v provozovně – další povinnosti:

- **Provozní evidence**
 - Pokud je vedena správně a úplně, mělo by nastat minimum změn. Ve stálé provozní evidenci formálně celková JTP, kapacita, výkon, ...
Záznam provozního parametru.
- Souhrnná provozní evidence
 - Případné změny je nutno zapracovat do ISPOP při dalším hlášení.
- **Kontinuální měření emisí**
 - Pokud nově vznikla povinnost KME, je nutno požádat o změnu povolení provozu a instalovat systém pro KME. Účinnost od r. 2028.

Změny v povolovacím procesu

Nový zdroj (změna zdroje) v provozně:

- **Stavební řízení**

Vliv má, jestli jde o:

- umístění stavby zdroje
- E.I.A.
- integrované povolení
- povolení provozu podle zákona č. 201/2012 Sb.

- **Rozptylová studie**

- Nově si může KÚ vyžádat RS
- I když to není přímo uvedeno, měla by RS vyhodnotit i možný vliv zdroje na „obytnou zástavu“ a možný konflikt budoucí „obytné zástavby“ se zdrojem

Změny v povolovacím procesu

Nový zdroj (změna zdroje) v provozovně:

- **Kompenzační opatření**
 - **Odborný posudek**
 - **Provozní řád**
- Nově od něj lze upustit, pokud je zřejmé, že vliv zdroje bude zanedbatelný
 - Beze změn.
 - Pokuty autorizovaným osobám.
 - Může být nutná aktualizace
 - Prakticky beze změn, jen některé zdroje mají nově povinnost PŘ zpracovat a některé od ní mají upuštěno.
 - Nově musí zahrnovat i sledování a záznam provozního parametru.

Změny v povolovacím procesu

Nový zdroj (změna zdroje) v provozně:

žádost o povolení provozu

- Kategorizace zdroje (návrh)
- **Celkový JTP, výkon, kapacita, ...**
- **Žádost o povolení nevypouštění emisí výduchem**
- Návrh způsobu zjišťování úrovně znečišťování
- **Provozní parametry (návrh)**
- PŘ (včetně provozních parametrů)
- **Minimální vzdálenosti (návrh)**
- Požadují zkušební provoz, případně **upuštění od vyhodnocení?**
- Pokud chci nebo musím – návrh dalších podmínek apod.

povolení provozu

- **Kategorizace zdroje, kód**
- **Povolený celkový JTP, výkon, kapacita, ...**
- **Povolení nevypouštění emisí výduchem**
- Stanovení způsobu zjišťování úrovně znečišťování
- **Provozní parametry (způsob)**
- PŘ (včetně provozních parametrů)
- **Minimální vzdálenosti (podmínky)**
- Podmínky pro zkušební provoz, případně **upuštění od vyhodnocení**
- Další podmínky (**přísnější EL!, ES, KME, TPP, ZPP, kompenzační opatření, smog, ...**)

Změny v kategorizacích (kódech)

Změny v kódech a definicích:

- **úplně nové kódy**
- **zásadní změny v definicích (hranice, obsahové změny a upřesnění)**
- **formální změny** („upřesnění“ a „sjednocení“ pojmů a formulací, výrazů „a“, „nebo“, „více než“, „a větší“, atd.), **doplnění sporných zařízení a činností**
- **„drobné“ změny v hranicích („včetně a nevčetně“)**

Změny ve způsobu zařazování pod kódy:

11.X. (přístup „1.-10. a STOP“ nebo „1.-10. a hledám dál“)

Dříve nevyjmenované zdroje, nově vyjmenované (s novým kódem nebo změnou hranice) musí do 1 roku požádat o povolení provozu.

Změny v kategorizacích (kódech)

- **úplně nové kódy**

- 2.8. („sušení a opalování kalů a špíny“) – bez dolní hranice!, kompletní „iXka“, co vše tam spadne, bude posuzovat KÚ
- 2.9. („elektroodpady“) – 50+ t/d, PŘ už ne podle plastů 6.5. nebo 11.X. = **přepovolit!**
- 2.10. „tepelné zpracování odpadů“) – „pseudospalovny“, pyrolýzy, ... i pod 300 kW
- 4.18. („hydrometalurgie“) – nejde o nové technologie, ale o nový kód. Tj. pokud takový zdroj „propadl“ přes 11.X., může patřit sem (bez dolní hranice!) Jde o „mokrý procesy“ zpracování kovů, odpadů s obsahem kovů atd. v kapalně fázi, ale je to včetně následujících operací, tj. včetně sušení apod.
- 7.18. („výroba lihu a biolihu“) – vyděleno z kódu 7.2., pravděpodobně dostane své emisní limity apod., PŘ

Změny v kategorizacích (kódech)

- **úplně nové kódy**

- 12.1. („prašné materiály – skládky a manipulace“) – od 3000 m², mimo staveniště
- **patří** sem „otevřené plochy“ = odvaly, mezideponie zeminy při stavbě silnice, mezideponie suti apod.
 - **nepatří** sem staveniště podle stavebního zákona, deponie, které jsou součástí jiných zdrojů (kamenolomy, recyklační linky stavebních hmot, drtičky dřeva, kompostárny, skládky odpadů, pískovny, úložiště odprašků z filtrů jiného zdroje, vyschlé laguny u chemičky(?) apod.), nepatří sem ze 3+ stran ohrazené a zakryté skládky („kóje“) (*ale...*)
- musí mít RS, PŘ; EF
13. („dobrovolné zdroje“)

Změny v kategorizacích (kódech)

- **zásadní změny v definicích (hranice, obsahové změny a upřesnění)**

2.5. („sanace“) – nově jednoznačně i podzemní vody a organické látky obecně

2.6. („ČOV“) – nově jednoznačně i deemulgační stanice a NS, doplněny odpady (= i kapalný odpad, nejen „voda“) (lapol bez chemie ne)

3.1. („přímé procesní ohřevy“) – *pořád tenký led...*

„s kontaktem“ zůstává, nově „technologie“ namísto „spalovací jednotky“

příklad – ohřívací pec v kovárně = 4.5.,

ohřívací pec ve slévárně železa = 4.6.2.,

ohřívací pec ve slévárně niklu = (není 4.8.1.-4.11.), >300 kW → 3.1.

3.6. („zplyňování a zkapalňování uhlí, ...“) – nově včetně biomasy, pyrolýzy apod., pokud to nebude kód 2.1.

3.7. („bioplynky“) – nově od 200 kg/d (tj. domácí ne)

Změny v kategorizacích (kódech)

- **zásadní změny v definicích (hranice, obsahové změny a upřesnění)**

- 4.5. („kovárny“) – nově už od 0,3 MW (dříve 1 MW), změna i u větších, projektovaný jmenovitý tepelný „výkon“ → „příkon“, tj. část přejde pod 2. řádek = PŘ
- 4.6.2. („slévárny železných kovů – žíhací a sušicí pece“) – nově už od 0,3 MW (dříve 1 MW), projektovaný jmenovitý tepelný „výkon“ → „příkon“
- 4.12. („galvanovny“) – dolní hranice 1 m³
- 6.2. („výroba epichlorhydrinu nebo allylchloridu“) – tato úzká definice byla značně rozšířena, nyní sem patří výroba všech halogenovaných organických látek jinde neuvedených (6.X., 9.20., 9.22.), tj. i například F-plynů
- 7.2. („výroba potravin, krmiv, osiva – z rostlinných surovin“) – nově + osivo, + **PŘ**, nově **50+ t/d** (dříve 75 t/d), vyjmutí lihovarů a bioetanolu do samostatného kódu 7.18.

Týká se velké řady zdrojů – **mlýny, pekárny, pivovary a sladovny, moštárny, výrobní krmiv, ...**

Plnárny minerálek apod. ? Přidávají sladidla → 7.2., „vyfukují“ PET → 6.5.

Změny v kategorizacích (kódech)

- **zásadní změny v definicích (hranice, obsahové změny a upřesnění)**

- 7.3. („výroba potravin nebo krmiv – ze živočišných surovin“) – nově + **PŘ**,
nově **25+ t/d** (dříve 50 t/d)
Namířeno hlavně na výrobní žrádla pro psy a kočky
- 7.6. (udírny) – nově + **PŘ**
- 7.7. („zpracování dřeva (mimo OSB desek)“) – nově je přímo uvedena truhlářská výroba, výroba dřevní štěpky a výroba pelet, aby nebyly pochybnosti, zda to sem patří
Připomínám i „mobilní“ štěpkovače apod.
- 10.2. („ČSPH“) – bez PŘ
- 11.1. (TZL) – změna hranice z >5 t/r na **>2,5 t/r**
- 11.2. (SO₂) – změna hranice z >8 t/r na **>5,5 t/r**
- 11.X. (všechny) – **změna postupu výpočtu!!** (probereme později)

Změny v kategorizacích (kódech)

- **formální změny** („upřesnění“ a „sjednocení“ pojmů a formulací, výrazů „a“, „nebo“, „více než“, „a větší“, atd.), **doplnění sporných zařízení a činností**
 - 2.3. (kompostárny) – upřesnění, že komunitní kompostárny sem patří
 - 5.10. („keramika“) – vypuštěno „vypalování“, aby bylo zřejmé, že sem nepatří jen vypalovací pece
 - 5.11. (betonárny aj.) – u betonáren je „výroba“ namísto „příprava“
 - 5.14. (obalovny) – upřesnění, že sem nepatří pokládání asfaltu, ale vše od obalovny až k té silnici ano
 - 2.4., 7.8., 7.12., 7.14., 7.17. – *porovnejte si sami, kdo je máte* 😊
- **„drobné“ změny v hranicích („včetně a nevčetně“)**
(1.1.-1.4. a 3.1.), 2.2., 2.3., 2.6., 4.10., 4.13., 5.5., 5.11., 6.5. (oba řádky), 6.26., 7.4., 7.5., 7.6.

Minimální vzdálenosti

Nový nástroj, trochu analogie k dřívějším PHO, vztahuje se na **plochy**:

B – **bydlení** (BU, BV, BI, BH, BX)

O – **občanské vybavení** (pouze OV a OL (+OU))

S – **smíšené obytné** (SM, SC, SX (+SU, SV))

a na zdroje emitující **TZL nebo látky obtěžující zápachem** (včetně VOC).

Seznam kódů = Vyhláška.

Platí pro obě strany.

Schválena „konzervativní“ varianta 2 = **již schválené plochy v územních plánech platí.**

Tj. kde jsou už v ÚP baráky nalepeny na fabriku, zůstane to v ÚP. Půjde tam stavět a také nemůže nastat žádné vymístování fabriky!

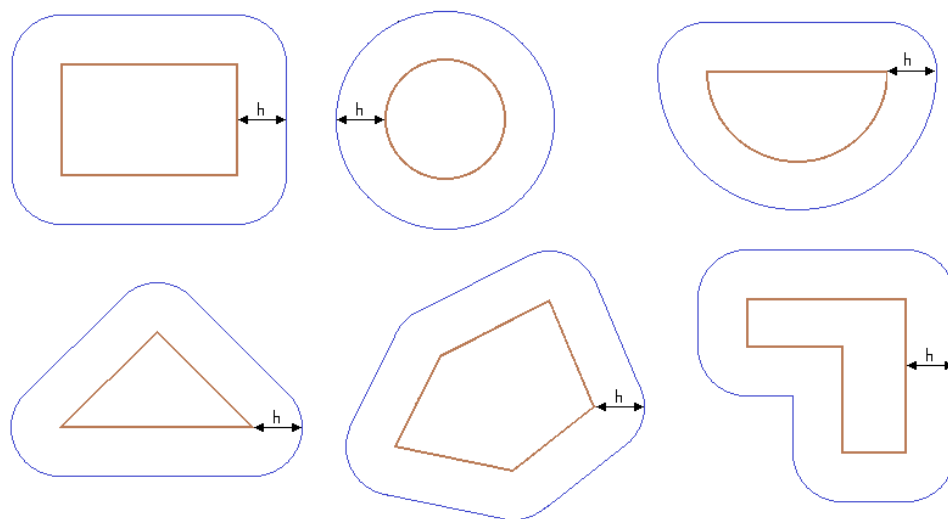
U nové výstavby, změn zdrojů apod. už se musí minimální vzdálenosti respektovat.

Půjdou udělovat **výjimky**, ale...

Půjdou (a budou se) **zpřísnovat závazné podmínky provozu a emisní limity!**

Minimální vzdálenosti

Příklad vymezení ploch (minimálních vzdáleností) v povolení provozu a územním plánu:



Minimální vzdálenosti (h) jsou stanoveny v rozmezí od 100 do 500 m.

Počítá se různě – od hrany objektu (haly), středu provozovny, hrany provozovny (pozemku), geometrického středu výdechů – viz Vyhláška.

Minimální vzdálenosti

Stávající zdroj vs. stávající zástavba

- Platí ÚP.
- Pokud už je někde obytná zástavba nevhodně umístěna (domy jsou v „ochranném pásmu“ a ještě zde třeba panují špatné rozptylové podmínky nebo jsou domy úplně u hranice provozovny nebo podle již platného ÚP někdo postaví v MV další), mohou si obyvatelé na zdroj stěžovat, ale pokud ten plní BAT, už s tím nehnou. Žádné vymísťování, žádný další filtr apod. Ale ani nový 6patrový panelák u výduchu nebude!
- Ale i opačně, **u stávajících zdrojů, které požadavky na minimální vzdálenost nesplňují, může (ale nutně nemusí) státní správa minimalizovat dopad na obyvatele zpřísněním podmínek provozu, emisních limitů, snižováním kapacity zdrojů, dovybavením zdroje filtry apod.**
- Pokud už k nevhodné konfiguraci zdroj x obytná zástavba došlo a problém nemá technické řešení, situace se jen „zakonzervuje“.
- Výjimku budou mít dobývací prostory a doly.
- Minimální vzdálenosti se nebudou muset uplatňovat na návrh žadatele (tj. jak provozovatele, tak obce/developera apod.). Pak si ale nebude moct stěžovat (provozovatel nic nepostaví). Může to ale být užitečné, pokud zdroj, byť spadá pod relevantní kód nebude emitovat TZL nebo PL ve znatelném množství.

Minimální vzdálenosti

- V zákoně se sice píše, že „**minimální vzdálenosti se neuplatňují při změnách povolení provozu stacionárních zdrojů, pro které bylo povolení provozu již vydáno**“, ale u zdroje, který není úplně obklopen obytnou zástavbou to asi nutné bude. Jinak by se do „ochranného pásma“ mohla obytná zástavba přiblížit z jiné strany.

Stávající zdroj vs. nová zástavba

- **Nepůjde změnit ÚP bez výjimky (= souhlasu obce).**
- **Projektanti by měli zohlednit minimální vzdálenosti i v případě, že nejsou zaneseny do ÚP!**

Nový zdroj vs. stávající zástavba

- **Nepůjde změnit ÚP bez výjimky (= souhlasu KÚ a obce).**
- **Půjde postavit nový zdroj stejného kódu.**

Minimální vzdálenosti

Modernizace, rozšíření stávajícího zdroje vs. stávající zástavba

- **Minimální vzdálenost nesmí zabránit modernizaci zdroje, jeho úpravám, rekonstrukcím** (u které nutně nemusí dojít ke snížení emisí, mohu u zdroje měnit něco, co s emisemi nesouvisí, například tepelná izolace potrubí apod.).
- Na ploše „ochranného pásma“ mohu postavit **nový zdroj**, který **nahradí původní** (stejný kód), **filtr, dopalovací zařízení apod.**
- **Minimální vzdálenost nesmí znemožnit zvýšení kapacity zdroje nebo změnu technologie** v rámci **stejně činnosti** podle Klasifikace oborových činností (**CZ-NACE**).
- **Minimální vzdálenost nesmí znemožnit postavit nový zdroj přímo technicky nebo funkčně spjatý se zdrojem, pro který je stanovena minimální vzdálenost** (tj. asi k lakovně svařovna?, ke kravínu bioplynová stanice?, určitě k technologii BČOV)
- Půjde v omezené míře přiblížit průmyslovou nebo zemědělskou činnost k obytné zástavbě, ale vždy v rámci existujícího areálu a stejného oboru činnosti.
- U všeho je vždy nutno počítat s tím, že bude vznesen požadavek KÚ, aby nová technologie nebo činnost plnila **BAT**.

Provozní měření (parametr)

„**Provozní měření**“ = nepřetržité sledování a zaznamenávání **provozního parametru** pro kontrolu správné funkce technologie ke snižování emisí nebo opatření ke snížení emisí stanoveného v povolení provozu.

Vybrané technologie, vybrané znečišťující látky.

Nutno zohlednit existenci snižující technologie (opatření), stanovené SEL, účel, průkaznost, kontrolovatelnost, náklady na realizaci a provoz, alternativní možnosti, ...

Kódy:

spalovací zdroje

- 1.1-1.4. – spalovací zdroje (jen s uvedenou snižující technologií, obvykle „deNOx“)
- 1.2., 1.3. – DA, turbíny (λ/O_2)

úpravny uhlí, koksárny, briketárny, rafinace olejů, ...

- 3.3. – třídění a jiná studená úprava uhlí (TZL)
- 3.4. – tepelná úprava uhlí (briketárny apod.) (TZL, VOC)
- 3.5.2. – příprava uhelné vsázky (TZL)
- 3.5.4. – vytlačování koksu (TZL)
- 3.6. – rafinace olejů a plynů, pyrolýzy, ... (TZL, , SO₂, NO_x, VOC - SEL?)

Provozní měření (parametr)

Kódy:

zpracování kovové rudy

- 4.1.2. – spékací pásy aglomerace (TZL, SO₂, NO_x)
- 4.1.3. – manipulace se spečencem nebo jeho zpracování (TZL)
- 4.1.4. – peletizační provozy (TZL, SO₂)

výroba železa

- 4.2.1. – doprava nebo manipulace s vysokopecní vsázkou (TZL)
- 4.2.2. – doprava nebo manipulace s vysokopecní vsázkou (TZL)

výroba oceli

- 4.3.1. – doprava nebo manipulace se vsázkou nebo produktem (TZL)
- 4.3.2. – nístějové pece s intenzifikací kyslíkem (TZL, SO₂, NO_x)
- 4.3.3. – kyslíkové konvertory (TZL)
- 4.3.4. – elektrické obloukové pece (TZL)
- 4.3.5. – pánvové pece (TZL, SO₂, NO_x)
- 4.3.6. – el. indukční pece s celkovou projektovanou kapacitou 2,5+ t/h (TZL)

Provozní měření (parametr)

Kódy:

slévárny železných kovů (slitin železa)

- 4.6.1. – doprava nebo manipulace se vsázkou nebo produktem (TZL)
- 4.6.3. – tavení v elektrické obloukové peci (TZL)
- 4.6.4. – tavení v elektrické indukční peci (TZL)
- 4.6.5. – kuplovný (TZL, SO₂, NO_x, VOC)
- 4.6.6. – tavení v ostatních pecích – kapalná paliva (TZL, SO₂, NO_x, VOC)
- 4.6.7. – tavení v ostatních pecích – plynná paliva (TZL, NO_x, VOC)

metalurgie neželezných kovů

- 4.7. – úprava rud neželezných kovů (TZL)
- 4.8.1. – doprava nebo manipulace se vsázkou nebo produktem (TZL, (SO₂, NO_x))
- 4.8.2. – pecní agregáty pro výrobu neželezných kovů (TZL, NO_x, VOC)
- 4.10. – tavení a odlévání nežel. kovů a jejich slitin o kapacitě 50+ kg/d (TZL, NO_x)

Provozní měření (parametr)

Kódy:

povrchové úpravy kovů a plastů

- 4.12. – povrchové úpravy do 30 m³ (galvanovny, tryskače atd.) (TZL)
- 4.13. – broušení kovů nebo plastů (TZL)
- 4.14. – svařování (TZL)
- 4.16. – „metalizace ve vanách“ (TZL, NO_x)

cementárny, vápenky, ...

- 5.1.1. – manipulace se surovinou nebo výrobkem, ... (TZL)
- 5.1.2. – výroba cementářského slínku v rotačních pecích (TZL, SO₂, NO_x)
- 5.1.3. – ostatní technologická zařízení pro výrobu cementu (TZL)
- 5.1.4. – výroba vápna v rotačních pecích (TZL, NO_x)
- 5.1.5. – výroba vápna v šachtových nebo jiných pecích (TZL, NO_x)
- 5.1.6. – pece pro zpracování produktů odsíření (TZL, SO₂, NO_x)
- 5.1.7. – úprava nebo zušlechť. žáruvzd. jílovců a kaolínů v rot. pecích (TZL, NO_x)

Provozní měření (parametr)

Kódy:

výroba skla

- 5.3. – výroba skla, frit, ... (TZL, SO₂, NO_x)
- 5.4. – výroba kompozitních skl. vláken s použitím org. pojiv (TZL, SO₂, NO_x, VOC)
- 5.7. – zpracování magnezitu, ..., křemence apod. (TZL, SO₂, NO_x)
- 5.8. – tavení nerostných materiálů v kupolových pecích (TZL, SO₂)
- 5.9. – výroba kompozitních nerostných vláken s použitím org. pojiv (TZL, VOC)
- 5.10. – „keramika, cihly“ (TZL, SO₂, NO_x, VOC)
- 5.14. – obalovny (TZL, NO_x)

výroba a zpracování organických látek

- 6.5. – „výroba a zpracování polymerů“, řezání ... – jen tepelné procesy! (VOC)

Provozní měření (parametr)

Kódy:

zdroje „VOC“

- 9.8. – lakovny od 5 t/r (VOC, ?TZL)
- 9.10. – „opravárenství vozidel“ (VOC , ?TZL)
- 9.14. – „nová vozidla“ od 15 t/r (VOC , ?TZL)
- 9.18. – laminování dřeva nebo plastů (VOC , ?TZL)
- 9.19. – laminátovny (VOC , ?TZL)
- 9.20. – výroba NH, lepidel, ... (VOC , ?TZL)
- 9.23. – výroba a zpracování kaučuku (VOC , ?TZL)
- 9.24. – extrakce nebo rafinace rostlinných olejů nebo živočišných tuků (VOC , ?TZL)

Tj. jde hlavně o těžký průmysl a zdroje produkující VOC, které musí kvůli plnění SEL snižovat emise TZL, VOC, NO_x a SO₂ (nebo že to mají nařízeno na základě BATů).

Provozní měření (parametr)

Způsob měření – **TZL** (technologie):

- **tlaková ztráta filtru** (tkaninového, keramického, papírového apod.)
- napětí na elektrodách, el. proud, případně provoz ventilátoru u EO
- výška hladiny u absorpce (mokrý pračka) [hladiny?, jak?]
- výška hladiny, případně provoz ventilátoru u MHO [není důkazem, že HMO funguje...]

Způsob měření – **NO_x** (technologie – SCR, SNCR):

- **teplota odpadního plynu, dávkování činidla**

Způsob měření – **NO_x, CO, TZL** (spalovací zdroje – DA, turbíny):

- **λ/O_2**
- filtry částic ne?

Provozní měření (parametr)

Způsob měření – **VOC/TOC** (technologie):

- teploty, výška hladiny absorpce (mokrý pračka) [hladiny?, jak?]
- **teplota oxidace**, doba zdržení [jak?], provoz ventilátoru, tlak vzdušiny u tepelné nebo katalytické oxidace [kromě teploty není důkazem, že funguje...] [spotřeba ZP]
- teplota a vlhkost plynu u biofiltru [? v 1 bodě nic nevyovídá, tj. asi vstup do BF]
- el. proud u ionizace (UV – ne/katalytická fotooxidace, plazma, ozonizace atd.)
- **hmotnost** [AU] u adsorpce (AU, zeolity) [?! – příklady]



Provozní měření (parametr)

Praktická realizace (příklady, úskalí, ...)

- TZL – manometry – pneumatické, kapalinové → nastavení signalizace a co vlastně mají signalizovat, jak poznám poruchu?, stávající (staré) manometry, „tribo“
- VOC x AU – ne/vážit!?, ne/vážit vše?, jak poznám „poruchu“?, kapacita „projektovaná“ / provozní
- VOC x spalování – teplota a spotřeba ZP ano; doba zdržení se počítá, neměří!; provoz ventilátoru apod. nic nedokazuje
- „nepřetržité sledování“ provozního parametru = „on-line“ ?!

Výjimky:

- Spalovací zdroje, které emise počítají (záložní zdroje, ≤ 1 MW ZP a ELTO).
- Nejsou automatické, nutno požádat a zdůvodnit.
- Výjimku lze udělit, pokud technologie „nic“ neprodukuje nebo není sledování řešitelné technicky nebo v rámci BATNEEC.
- Výjimku je nutno nahradit technickou podmínkou provozu s obdobným účinkem jako sledování provozního parametru.

Provozní měření (parametr)

Nedodržení povolené hodnoty provozního parametru = porucha → činnost podle PŘ, obvykle odstavení zdroje do předepsané lhůty z provozu.

Konkrétní zařízení pro měření provozního parametru, frekvence „nepřetržitého“ sledování a způsobu záznamu, „povolený“ rozsah hodnot (tolerance), činnost při poruchách apod. = **PŘ** (nebo **povolení provozu**), případně návody apod. od výrobce.

Nestandardní nebo nejednoznačné případy (prakticky všechny) → jednání s KÚ a ČIŽP.

Autorizované jednorázové měření emisí

Ohlašování ČIŽP nejméně 5 pracovních dnů předem zůstává.

Nově se bude ohlašování provádět přes ISPOP (od roku 2026).

Do konce roku 2025 budou protokoly měřicí skupiny dodávat provozovatelům jen v elektronické podobě.

Od roku 2026 se nebude zasílat protokol z měření emisí, měřicí skupina ho bude vkládat do ISPOP (měl by se z toho předvyplnit list 5).

[chtít je i potom vždy celé]

Záložní zdroje, které měřit nemusí, to musí mít uvedeno přímo v povolení provozu.

Kontinuální měření emisí

Nově musí měřit KME:

- spékací pásy aglomerace (kód 4.1.2.), v ČR by mělo jít o +- 9 zdrojů,
- vytvrzovací pásy peletizačních provozů (kód 4.1.4.), v ČR aktuálně 0,
- odlévání železa (u vysokých pecí) (kód 4.2.2.), 4 zdroje,
- výroba oceli (kódy 4.3.2., 4.3.3.), 5 zdrojů,
- elektrické obloukové pece (kód 4.3.4.), 3 zdroje
- kupolové pece o projektované kapacitě tavení > 20 t/d (kód 4.6.5.), v ČR aktuálně asi 15 zdrojů,
- pecní agregáty pro výrobu nežel. kovů... > kapacity, různé kovy (kód 4.8.2.), 6 zdrojů,
- tavení skla nebo nerostných materiálů o projektované kapacitě tavení >20 t/d (kódy 5.3., 5.4. a 5.8.), asi 70 zdrojů
(u těchto zdrojů možná půjde nahradit KME měřením emisí minimálně 2x za rok),
- ropná rafinerie, výroba a zpracování petroch. výrobků (kód 6.24.), údajně 56 zdrojů...
(velmi pravděpodobně jsou v tom zahrnuty i výrobní nátěrových hmot a další provozy vyrábějící organické látky),
- výroba dřevotřískových, dřevovláknitých a OSB desek (kód 7.8.), 11 zdrojů (KRONOSPAN...),
- výroba buničiny ze dřeva a papíru z panenské buničiny (kód 7.9.), 5 zdrojů.

Kontinuální měření emisí

Změny v seznamu zdrojů, které musí měřit KME:

- Vypadly spalovací zdroje s jinými kódy, než 1.1.-1.4. (přímé procesní ohřevy).
- U zdrojů s kódy 5.1.1.-5.1.6. („vápno, cement, magnezit“) došlo k rozdělení a změně hranice podle kapacity (dříve >15 kg/h TZL), kódy 5.1.1., 5.1.3. a 5.1.6. vypadly.
- U některých skupin doplněna dolní hranice.
- U „obecné“ skupiny se snížila hranice pro TZL z 200 na 100 t/r.

Nově má kraj možnost uložit v povolení provozu povinnost měřit emise KME u všech zdrojů, kde to odpovídá BAT a zdůvodní si to.

Nově bude zavedena povinnost **přenosu údajů z KME do ISPOP („on-line“)**.

Záznam dat musí obsahovat mimo měřených hodnot i stav zdroje (najíždění, běžný provoz, odstavování, porucha).

Data půjde (a bude to záhodno) „verifikovat“.

Kontinuální měření emisí

Do roku 2027 musí provozovatel uchovávat výsledky KME (jako doposud, 6 let), pak budou archivována v ISPOP.

Účinnost těchto změn (KME) bude **od 2028**, kromě možnosti uložit v povolení provozu povinnost měřit emise KME nad rámec povinností daných zákonem.

Více = prováděcí předpis.

Výjimky (1.1. a ZP).

Zkušební provoz

Zkušební provoz s podmínkami i mírnějšími (ne SEL) na max. 6 měsíců zůstává.
Nově následuje **vyhodnocení** zkušebního provozu (provozovatel, zpracovatel OP).

Zpráva má obsahovat:

- popis průběhu zkušebního provozu
- vyhodnocení způsobilosti zdroje plnit požadavky předpisů a závazné podmínky provozu → úprava podmínek, závěr může být až zastavení provozu...
- návrh změn v povolení provozu

Pokud je podle stavebního zákona nařízen zkušební provoz ne kvůli emisím, kraj nemusí vyhodnocení vyžadovat (uvede to ve výroku povolení provozu). Provozovatel o to musí požádat, kraj to musí odůvodnit.

Změna povolení provozu

Zdrojům významným v oblastech s překračováním imisních limitů (PZKO) může kraj zpřísnit SEL, podmínky provozu apod.

Přihlíží se k BAT (BREF), vlivu (PZKO), **BATNEEC**.

Změny povolení provozu při změnách zdroje na základě žádosti provozovatele zůstávají. Nově může změnu iniciovat i kraj (z podnětu ČIŽP apod.).

Při vydání změny povolení provozu musí vydat kraj vždy **úplné znění** výrokové části rozhodnutí.

Rozhodování v pochybnostech

- vyjmenovaný / nevyjmenovaný zdroj
- vývoj nebo zkoušení nových výrobků a procesů

Staveniště

Zhotovitelé staveb podle stavebního zákona

Při provádění záměru, změně nebo odstranění stavby = opatření k předcházení vzniku prašnosti a omezování jejího šíření. Podrobnosti = nová příloha č. 10 k zákonu.

Obecná opatření:

- Stavební hmoty, u nichž je vysoké riziko prášení, ukládat v uzavíratelných obalech nebo je skladovat v krytých prostorech a v co nejkratším čase je zpracovat. Nepotřebné zbytky stavebních hmot co nejdříve odvézt ze staveniště.
- Lešení kolem stavebních objektů vybavit protiprašnými sítěmi, zabraňujícími šíření prašnosti do okolí.
- Při nakládce a vykládce stavebních hmot minimalizovat spádové výšky.
- Neprovádět odkrývku celého povrchu najednou, není-li to nezbytně nutné.
- Pravidelně provádět čištění staveništních ploch, staveništních komunikací a vozidel.
- Stavební technika, zem. a lesnické traktory apod. = Etapa IIIB, NA = EURO V.
- Rekultivace ploch „co nejdříve“.

Staveniště

V zastavěném území sídel a v oblastech s překračovanými imisními limity pro částice PM_{10} nebo $PM_{2,5}$ nebo s překračovaným cílem snížení expozice budou podmínky **přísnější:**

- Zabraňovat roznosu materiálu do okolí staveniště.
- V maximální možné míře omezit volné deponie jemnozrnného materiálu. Při tvorbě deponií a mezideponií minimalizovat vyfoukání prachu větrem vhodnou volbou jejich tvaru, velikosti, orientací vůči převládajícímu směru větru, použitím clon a bariér, zakrytím plachtou nebo sítí.
- Zakrýt, popřípadě skrápět všechny deponie o zrnitosti menší než 8 mm při rychlosti větru přesahující 5 m/s.
- Používat uzavřené shozy a kontejnery pro manipulaci a skladování stavebních nebo demoličních odpadů.

Výjimka = veřejná dopravní infrastruktura 500+ m od zástavby.

Kontroly = ORP, ČIŽP.

Ne/přiměřenost opatření / nákladů musí prokázat zhotovitel stavby.

Kategorizace zdrojů – kódy 11.X.

Logika věci a autoři původního zákona říká, že když je zdroj „podlimitní“, tj. nejde zařadit pod některý z kódů 1.1.-10.1. nebo 12.1. kvůli „kapacitě“, tak je nevyjmenovaný a končím.

Striktně podle zákona a důvodové zprávy k novele, když nezařadím zdroj pod některý z kódů 1.1.-10.1. nebo 12.1., tak ještě zkoumám, jestli ho nenacpu do 11.X. (bez ohledu na hranici - celkový JTP, výkon, kapacitu, ...).

Druhý postup vede k absurdním a nespravedlivým situacím. Bude to vyžadovat stanovisko MŽP / soudní rozhodnutí...

Mění se postup výpočtu, kterým se stanoví teoretické množství emisí, které se porovnává s hranicí uvedenou v kódech 11.X.:

Původní znění: "roční emise odpovídající celkovému projektovanému výkonu nebo kapacitě, předpokládanému využití provozní doby a emisím na úrovni emisního limitu,,

Nové znění: "Pro účely stanovení roční emise stacionárního zdroje při zařazování pod kódy 11.1. až 11.9. se vychází z projektovaného průtoku odpadního plynu, předpokládaného maximálního využití provozní doby a hmotnostní koncentrace znečišťující látky na úrovni obecného emisního limitu.,,

Kategorizace zdrojů – kódy 11.X.

Nový postup výpočtu:

- stanovení charakteristické (emisně významné) látky
- **projektovaný průtok odpadního plynu**
- **předpokládané maximální využití provozní doby**
- **hmotnostní koncentrace ZL na úrovni OEL**
- **výjimky**

- stanovení charakteristické (emisně významné) látky

Zůstává stejné, vyplývá z charakteru zdroje, procesu, činnosti.

Jen výběr z „možných“, tj. z kódů 11.X.

Kategorizace zdrojů – kódy 11.X.

- **projektovaný průtok odpadního plynu**

- zpět do haly ne, přes halu ne, bez VZT ne, okna a vrata ne → výjimka
- proměnlivý průtok – po jednotlivých fázích provozních stavů

Při absenci definovaného průtoku (výjimka) se použije EF z Věstníku MŽP nebo jiný odpovídající EF (**navrhne** provozovatel nebo odborný posudek, krajně může dojít i na analogii nebo „nasliněný prst“ = odborný odhad; kraj to pak případně upraví a uvede a zdůvodní v povolení provozu).



Kategorizace zdrojů – kódy 11.X.

- **předpokládané maximální využití provozní doby**

Předpokládané = „projektované“ nebo „závazek provozovatele“.

- **hmotnostní koncentrace ZL na úrovni OEL**

Upřesnění, že se má použít koncentrace uvedená v OEL a ne hmotnostní tok (nebo ho nějak zohledňovat).

V OEL se mění koncentrace pro TZL a SO₂!

- **výjimky**

- nemám výdech (viz výše)
- ne pro kódy 1.1.-1.4. (nikdy nespadnou pod 11.X.)
- zdroje používající organická rozpouštědla – jde-li použít bilanci VOC a „*hodnota ročních emisí těkavých organických látek nemůže být vyšší než projektovaná spotřeba organických rozpouštědel*“, mohou použít prostou bilanci VOC.

Rozhoduje krajský úřad. MŽP jen u nových technologií.

Lze se „zeptat“ formou žádosti o kategorizaci, je to zpoplatněno.

Sčítací pravidla

„Základ“ zůstává.

Nové upřesnění spočívající v sousloví "typově spadající" znamená, že jde o zdroje, na které "sedí" definice kategorie v kódu bez ohledu na jejich příkon, výkon, kapacitu apod. Což je odlišné od sousloví "vedené pod kódy", které znamená, že musí splňovat i minimální příkon, výkon, kapacitu apod. uvedenou v daném kódu pro zařazení zdroje pod tento kód. První označení tedy zahrnuje i zdroje "podlimitní", druhé označení ne.

Speciální sčítací pravidla

Vždy se sčítají zdroje typově spadající (tj. bez ohledu na kapacitu, i "podlimitní") pod kód (vždy se sčítá jen stejný kód, ne mezi sebou) 2.1.-2.3. (**spalovny, skládky, kompostárny**), 2.10. (**tepelné zpracování odpadů mimo spalovny**), 7.1-7.8. (**zpracovatelský průmysl - jatka, zpracování rostlinných i živočišných surovin, mlékárny, pražírny kávy, udírny, dřevaři**) a 8. (**chovy hospodářských zvířat**). Stejně tak "devítkové kódy" (**9.X., zdroje používající organická rozpouštědla**).

Toto dosud platilo jen pro kódy 8. a 9.X.

Sčítací pravidla

Novinkou je upřesnění v odst. 6, které zamezuje sčítání kapacit u zdrojů výrobně na sebe navazujících, aby se nezapočítával materiálový tok vícekrát.

Sčítáním příkonů, výkonů, kapacit apod., nevzniká jeden větší zdroj. Stanovený součet je důležitý jen pro kategorizaci v tom "balíku" obsažených zdrojů a následně pro emisní limity a další povinnosti stanovené zákonem a prováděcími předpisy.

Příklady:

- Lakovny v provozovně s "kapacitou" 0,4 t/r, 2,6 t/r a 3 t/r celkovou projektovanou spotřebu organických rozpouštědel 6 t/r. **Sčítat.** (§ 4b, odst. 4, písm. a))
- Truhlářská dílna v hale A s kapacitou 50 m³/r, dílna na výrobu dveří a zárubní v hale B s kapacitou 5000 m³/r a opravna palet v hale C s kapacitou 300 m³/r. **Sčítat.** (§ 4b, odst. 4, písm. a))
- Lisovna plastů v hale A s kapacitou 80 t/r (odpovídá kódu 6.5., ale je "podlimitní") a lisovna plastů v hale B s kapacitou 200 t/r (kód 6.5.). **Nesčítat.** Obojí v hale A = sčítat.

Poplatky

Změna sazeb poplatků (od roku 2025):

TZL = 19500 Kč/t (nyní 14700 Kč/t)

SO₂ = 6500 Kč/t (nyní 4900 Kč/t)

NO_x = 5200 Kč/t (nyní 3900 Kč/t)

VOC = 13000 Kč/t (nyní 9800 Kč/t)

Inflační doložka.

Zavádí se správní poplatky:

- povolení provozu vyjmenovaného zdroje = 5000 Kč
- změna povolení provozu vyjmenovaného zdroje = 3000 Kč
- povolení provozu nevyjmenovaného zdroje („dobrovolné“) = 3000 Kč
- „rozhodnutí v pochybnostech“ = 3000 Kč

Další změny

V povolení provozu musí být záložní zdroj uveden jako záložní zdroj.

Nová povinnost v § 17 odst. 1 písm. i) zákona. **Obec může** obecně závaznou **vyhláškou obce vydat zákaz spalování vybraných druhů pevných paliv ve zdrojích o celkovém JTP do 300 kW včetně** (tedy pro nevyjmenované spalovací zdroje). Takže pokud obec zahrne spalování uhlí, nebude to platit jen pro domácnosti. Kdo ve fabrice nejede jen na plyn a elektřinu, měl by si to hlídat.

V § 17 odst. 3 písm. f) zákona bylo doplněno **upřesnění**, že **v případě výskytu poruchy nemusí provozovatel plnit emisní limity a podmínky provozu.**

Co dělat, když si nevíte rady?



Cože? Kontrola z ČIŽP na vrátnici?
Už k vám letím...

CC BY - SA 4.0, 2024, Vlastimil Bílek (-pat-)



Kontakt

Ing. Vlastimil Bílek

K Betáni 798/43

Kunratice

14800 Praha 4

Telefon: 605 961 946

www.vlastimilbilek.cz

www.linkedin.com/in/vlastimil-bílek-a9a529137